

Skötselplan för naturreservatet Teunok

Denna skötselplan är en bilaga till länsstyrelsens beslut 2019-11-26 om bildande av naturreservatet Teunok.

Innehållsförteckning

1. Allmänt	1
2. Reservatets syfte	1
3. Prioriterade bevarandevärden	2
4. Uppgifter om naturreservatet	2
5. Mål och åtgärder	3
5.1 Skog	3
5.1.1 Skogliga värdekärnor	3
5.1.2 Skogliga utvecklingsmarker	5
5.2 Våtmarker, sjöar och vattendrag	6
5.3 Information och anläggningar	7
5.4 Gränser	8
5.5 Tillfartsvägar	8
6. Sammanfattning av skötselåtgärder	9
7. Källhänvisning	10

Bilagor

- A. Översiktskarta
- B. Skötselområden samt skoglig naturvärdesklassning och information

1. Allmänt

Denna skötselplan anger riktlinjerna och målen för skötseln av **naturreservatet Teunok**. Vid planering och utförande av skötselåtgärder ska syftet med naturreservatet och reservatsföreskrifterna vara styrande. Andra aktuella regelverk och riktlinjer ska också beaktas. Bevarandemålen för de ingående naturtyperna styr vilken slags naturvårdande skötsel som planeras. I Bilaga B visas reservatets olika skötselområden. Större skötselåtgärder bör samrådats med berörd sameby.

Hela naturreservatet ägs av Naturvårdsverket.

2. Reservatets syfte

Syftet med reservatet är att bevara områdets värdefulla naturmiljöer med dess brandpräglade och urskogsartade skogar, samt opåverkade karaktär. Syftet är också att bevara områdets biologiska mångfald. Skogar och andra ingående ekosystem ska ges

förutsättningar att utvecklas naturligt. Syftet är även att motverka fragmentering av området och att de delar av reservatet som idag har lägre naturvärden ska utvecklas i riktning mot ett naturligt tillstånd. Inom ramen för ovanstående är reservatets syfte också att ge möjlighet till naturupplevelser och friluftsliv.

Syftet ska nås genom att:

- Inget skogsbruk bedrivs i området.
- Exploateringar och annan verksamhet som kan skada naturmiljön i området förhindras.
- Områdets skogliga värdekärnor lämnas för fri utveckling. Det kan däremot bli aktuellt att genomföra naturvårdsbränning i vissa delar, dock inte i de delar som har de högsta naturvärdena (Bilaga 3).
- Utvecklingsmarker och arronderingsmarker återställs till naturskog genom fri utveckling eller naturvårdande skötsel, exempelvis naturvårdsbränning och stängsling.
- Vid behov återställa områdets naturliga hydrologi genom att till exempel lägga igen diken, åtgärda vandringshinder eller återställa vattendrag efter flottledsrensning.
- Främmande arter som bedöms utgöra ett hot mot ekosystemen i reservatet tas bort, i de fall det är möjligt.
- Naturliga störningar som till exempel översvämningar och stormfällningar tillåts ha ett naturligt förlopp. Naturliga bränder kan dock begränsas.
- Fällning av träd undviks vid alla typer av åtgärder, förutom vid avveckling av främmande trädslag.
- Alla åtgärder i reservatet planeras så att körskador och annan påverkan på markskiktet undviks.
- Besökare informeras om reservatets naturvärden.

3. Prioriterade bevarandevärden

Områdets prioriterade bevarandevärden är den gamla naturskogen med dess stora biologiska mångfald. Värdena är framför allt knutna till gammal tallnaturskog i reservatets kärnområden. Skogsavverkning, muddring eller annan exploatering skulle innebära att områdets naturvärden förstörs.

4. Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn:	Teunok
Kommun:	Jokkmokk
Lägesbeskrivning:	35 km SSO om Jokkmokk
Area:	ca 435 ha
Berörda fastigheter:	Görjeå 4:31, Naturvårdsverket

Samebyar: Sirges, Jåhkågaska tjiellde, Tuorpon, Udtja
Förvaltare: Länsstyrelsen

5. Mål och åtgärder

5.1 Skog

Skogen i naturreservatet utgörs av värdekärnor och utvecklingsmark. Brandpräglad tallskog av hög ålder dominerar i värdekärnorna. I reservatet ingår även vissa områden som är påverkade av modernt skogsbruk. Här finns det fortfarande gott om gamla överståndare och rikligt med död ved som gör att områdena fortfarande håller högt naturvärde. Det är i första hand i dessa bestånd som aktiv naturvårdsskötsel kan komma att bli aktuellt.

Länsstyrelsens inställning är att naturvårdsbränning, liksom spontant uppkommen brand i skogsmark, generellt sett är mycket värdefullt ur naturvårdssynpunkt. En bränning måste dock alltid ställas mot befintliga naturvärden. De flesta värdekärnorna inom reservatet har höga naturvärden som är starkt kopplade till gamla träd och död ved, vilket gör dem mindre lämpliga för naturvårdsbränning. På flera håll i den västra delen av reservatet finns områden som är mer påverkade av skogsbruk vars naturvärden mer skulle gynnas av en naturvårdsbränning. Därför föreslås naturvårdsbränning i dessa områden. Spontant uppkomna bränder ska dock släckas på grund av de höga naturvärdena. Vid släckningsarbete ska så skonsamma metoder som möjligt användas och naturliga begränsningslinjer så som vägar, vattendrag och rågångar nyttjas i första hand. Fysiska ingrepp som fällning av träd eller anläggande av mineralgator ska ej förekomma i samband med skötseln då det innebär en negativ påverkan på naturmiljön i området.

Målsättningen inom alla skyddade områden är att främmande arter (t ex contortatall) inte ska finnas. Idag finns inga uppgifter om att contortatall skulle ha etablerats inom reservatet. Om contortatall eller andra främmande arter upptäcks inom naturreservatet ska detta rapporteras och åtgärdas.

5.1.1 Skogliga värdekärnor

De skogliga värdekärnorna har i stort fått utvecklas fritt efter skogsbränderna på 1800-talet. I Teunoks östra del finns en brandpräglad tallskog med allmän till riklig förekomst av död ved. Här finns tallar med 3-4 brandljud och partier där 250-400 åriga gammeltallar dominerar helt. I reservatets västra del söder om Vuollaurebäcken finns ett område med måttligt med överståndare men däremot rikligt med död ved (Figur 1). Detta område bedöms gynnas mest av naturvårdsbränning. Dock krävs en utredning över vilka delar som är bäst lämpade och delar med särskilt mycket död ved bör lämnas orört tills vidare. Eftersom området är svårtillgängligt bör man även utreda om det är praktiskt möjligt att genomföra en naturvårdsbränning i denna del (skötselområde A, Bilaga B). Det finns också ett område längs vägen vid den nordöstra kanten där skogen har avverkats trots klassificering som nyckelbiotop (Figur 2), som skulle gynnas av naturvårdsbränning och efterföljande stängsling (skötselområde B, Bilaga B). För detta

Länssstyrelsen
Norrbotten

SKÖTSELPLAN

Datum
2019-11-26

Bilaga 5

4(10)

Diarienummer
511-2888-2018

NVR ID
2043466

område är de praktiska möjligheterna för en bränning goda, eftersom vägen gör området lättillgängligt. I övrigt bedöms fortsatt fri utveckling med intern dynamik vara den bästa skötselåtgärden för att bevara naturvärdena i områdets resterande värdekärnor.

*Figur 1. Måttligt med överståndare i den västligaste delen av området. Skötselområde A.
Foto: Länssstyrelsen Norrbotten, Frédéric Forsmark*

*Figur 2: Urskogshygge som fortfarande är klassat som värdekärna. Skötselområde B.
Foto: Länssstyrelsen Norrbotten, Frédéric Forsmark*

Bevarandemål

- Arealen värdekärna får inte minska; målet är att arealen värdekärna ska *öka* i takt med att utvecklingsmarker uppnår statusen värdekärna.
- Naturvärden ska bevaras och växt- och djurlivet ska tillåtas utvecklas fritt. Förändringar i naturtillståndet ska endast ske genom naturlig succession och naturliga processer.
- Främmande arter som t ex contortatall ska inte förekomma.

Skötselåtgärder

- Vid behov avveckling av främmande arter som upptäcks inom reservatets värdekärnor.
- Utredda förutsättningarna för naturvårdsbränning i skötselområde A och B.

5.1.2 Skogliga utvecklingsmarker

Reservatets största område med utvecklingsmark ligger vid västra kanten. Området har få gamla överståndare och skulle också kunna gynnas av naturvårdsbränning (Figur 3) (skötselområde A, Bilaga B). Öster om mittersta delen av reservatet ligger tre hyggen som har lägre naturvärden (Figur 4) (skötselområde C, Bilaga B). För att undvika risken att förstöra de värdefulla gamla tallöverståndarna som finns här bedöms naturvårdsbränning olämplig på dessa hyggen. Däremot kan man utreda förutsättningarna att stängsla in delar av hyggena för att gynna uppkomsten av lövträd eller naturlig tallsuccession av stavakarakter.

Figur 3: Utvecklingsmark längs västra gränsen av området. Skötselområde A. Foto: Länsstyrelsen Norrbotten, Frédéric Forsmark

Figur 4: Hyggen med lägre värden i mitten av reservatet. Skötselområde C. Foto: Länsstyrelsen Norrbotten, Frédéric Forsmark

Bevarandemål

- Naturvärdena ska öka och ungskogen ska utvecklas i riktning mot naturskog.
- Där förutsättningar finns ska skogen ha en stor andel lövträd.
- Främmande arter som t ex contortatall ska inte förekomma.

Skötselåtgärder

- Utredda förutsättningarna att hägna lämpliga delar av skötselområde C för att gynna uppkomsten av lövträd.
- Avveckling av främmande arter vid behov.

5.2 Våtmarker, sjöar och vattendrag

Länsstyrelsen har inte genomfört någon riktad naturvärdesinventering av reservatets våtmarker, sjöar eller vattendrag. Om senare inventeringar visar på någon yttre påverkan som skulle kunna åtgärdas genom aktiva åtgärder kan nedanstående mål och åtgärder komma att anpassas i enlighet med detta.

Bevarandemål

- Naturlig hydrologi ska bevaras och växt- och djurlivet skall tillåtas utvecklas fritt. Förändringar i naturtillståndet ska i första hand ske genom naturlig succession och naturliga processer.
- Inga mänskligt skapade vandringshinder av betydelse för fisk eller andra vattenlevande organismer ska finnas i reservatet.

- Vattendraget ska kännetecknas av naturlighet. Flottledsrensningens påverkan på det limniska livet inom reservatet ska vara försumbar.
- Förutsättningarna för ett rikt fågelliv ska bibehållas eller om möjligt förbättras.

Skötselåtgärder

- Inga aktiva skötselåtgärder.
- Återställning av flottledsrensning i Vuollaureån om behov finns.
- Igenläggning av diken och återställning efter annan hydrologisk påverkan om behov finns.

5.3 Information och anläggningar

Teunok är ett förhållandevis okänt utflyktsmål. Området nyttjas så vitt länsstyrelsen känner till endast i begränsad omfattning för jakt, utflykter och bärplockning. Genom att området nu ges naturreservatsstatus kommer områdets höga naturvärden bli mer kända, vilket kan innebära ett förändrat besöksstryck.

I området saknas stigar, eldstäder och andra anordningar för rörligt friluftsliv. Länsstyrelsen bedömer att det inte behövs några i dagsläget. Behovet av anläggningar och stigar behöver kontinuerligt utvärderas. Utgångspunkten för detta är att reservatet ska nyttjas för rörligt friluftsliv utifrån sina naturgivna förutsättningar. Om behov uppkommer och det bedöms vara förenligt med reservatets syften kan nya anläggningar för att kanalisera eller främja friluftslivet iordningsställas.

Eftersom länsstyrelsen inte har genomfört någon fullständig inventering av anordningar och anläggningar kan det finnas sådana som länsstyrelsen inte känner till inom reservatet.

Digital information om naturreservatet finns på länsstyrelsens hemsida. Eventuell platsbunden information utgörs av en skylt med information om reservatet och vilka regler som gäller. Förslag på plats för informationsskylt är markerat i bilaga B.

Skötselmål

- Allmänheten ska på ett enkelt sätt kunna ta del av information om naturreservatet.
- Information på länsstyrelsens hemsida ska underlätta för besökare att hitta till reservatet.
- Besökaren ska göras medveten om naturreservatets natur och vad man bör tänka på vid besöket.
- Skyltning ska vara ändamålsenlig, tydlig och aktuell samt i gott skick.
- Vid eventuella naturvårdande skötselåtgärder ska allmänheten på ett lättillgängligt sätt kunna få information om bakgrund, orsak och mål med åtgärden.

Skötselåtgärder

- En informationsskylt tas fram vid behov och monteras upp i anslutning till reservatet, förslagsvis vid den plats som anges i Bilaga B. Skylten ska utformas enligt gällande standard.
- Information om reservatet läggs ut på länsstyrelsens hemsida snarast efter att beslutet vunnit laga kraft.
- Vid naturvårdande skötselåtgärder sätts skyltar med information om åtgärden upp i anslutning till aktuellt skötselområde.
- Löpande kontroller av att skyltar inom och i anslutning till reservatet är aktuella, läsbara samt att skyltställen är i gott skick.

5.4 Gränser

Naturreservatets gränser ska markeras enligt Naturvårdsverkets anvisningar snarast efter att naturreservatet har beslutats.

Skötselmål

- Reservatets gränser ska vara tydligt markerade enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

Skötselåtgärder

- Kontroll av gränsmarkeringarna och rågångar ska göras löpande.
- Vid behov åtgärdas otydliga markeringar och rågångar.

5.5 Tillfartsvägar

Lämpligaste tillfartsvägen till reservatet är österifrån via Framnäs. I norrgående riktning längs väg 740 svänger man vänster och tar in på den enskilda vägen fram till Framnäs. I Framnäs håller man vänster tills man passerar Metträsk. Ca 2 kilometer efter Metträsk svänger man höger och fortsätter vägen fram. Reservatet ligger söder om vägen (Bilaga A).

Naturvårdsverket har tecknat ett löpande avtal med väghållaren SCA som reglerar länsstyrelsens och allmänhetens tillgång till reservatet. Avtalet gäller vägen mellan reservatet och Framnäs. SCA ansvarar för att vägarna underhålls till den standard som är normalt förekommande för skogsbilvägar. Avtalets miniminivå är att vägarna ska vara framkomliga med personbil under barmarksperioden.

Vem som äger den enskilda vägen fram till Framnäs behöver utredas ytterligare. Vid beslutstillfället fanns inget avtal som reglerar länsstyrelsens och allmänhetens nyttjande av vägen.

Länsstyrelsen bör följa besöksutvecklingen i reservatet och utvärdera vilket behov som finns av vägförbindelse till naturreservatet, utöver länsstyrelsens egna behov vid tillsyn och skötselåtgärder.

Skötselmål

- Länsstyrelsen ska ha kännedom om vägens skick för att kunna anpassa information och eventuellt vidta åtgärder.

Skötselåtgärder

- Vägens status kontrolleras vid övrig tillsyn av reservatet. Eventuella förändringar av vägens status rapporteras till webbansvarig.

6. Sammanfattning av skötselåtgärder

Avsnitt	Vad	När
	Översyn och eventuell revidering av Skötselplan	Senast 2029
5.1	Skog	
	Borttagande av främmande arter	Vid behov
	Utreda möjligheterna till naturvårdsbränning i skötselområde A och B enligt Bilaga B	Vid behov
	Utreda möjligheterna till att hägna i skötselområde C enligt Bilaga B	Vid behov
5.3	Information och anläggningar	
	En informationsskylt tas fram och monteras upp vid den plats som anges i Bilaga B	Snarast efter att beslutet vunnit laga kraft
	Information om reservatet läggs ut på länsstyrelsens hemsida	Snarast efter att beslutet vunnit laga kraft
	Kontroller av att skyltar inom och i anslutning till reservatet är aktuella, läsbara samt att skyltställen är i gott skick	Löpande
	Anläggningsgraden ska med jämna mellanrum utvärderas och anpassas till de behov som finns	Löpande
5.4	Gränser	
	Kontroll av gränsmarkeringarna och rågångar	Löpande
	Åtgärda otydliga rågångar och markeringar	Vid behov
5.5	Tillfartsvägar	
	Vägens status	Löpande vid övrig tillsyn av reservatet

Länsstyrelsen
Norrbotten

Datum
2019-11-26

Diarienummer
511-2888-2018

NVR ID
2043466

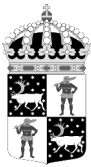
7. Källhänvisning

Länsstyrelsen 2010

Data från fältinventering

Länsstyrelsen 2003

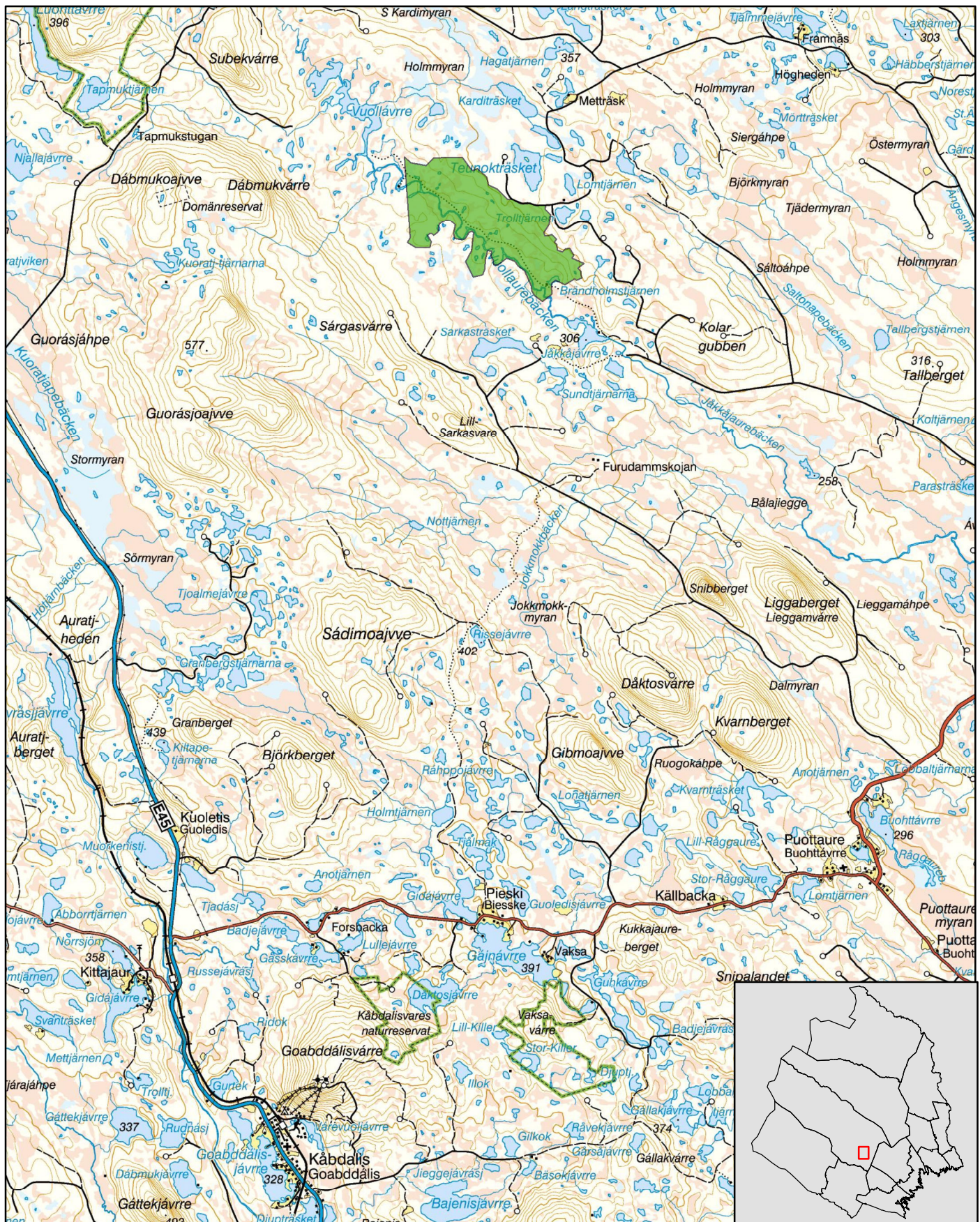
Data från Länsstyrelsens inventering av
urskogsartade skogar 2003/2004 (SNUS-
projektet)

Naturreservatet Teunok

Jokkmokks kommun

Skala 1:100 000

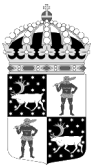
Länsstyrelsen
Norrbotten

© Länsstyrelsen Norrbotten och © Lantmäteriet

- Gräns för naturreservatet
- Övriga naturreservat

0 1 2 3 4 5 Kilometer

511-2888-18

NVR ID 2043466

Bilaga B

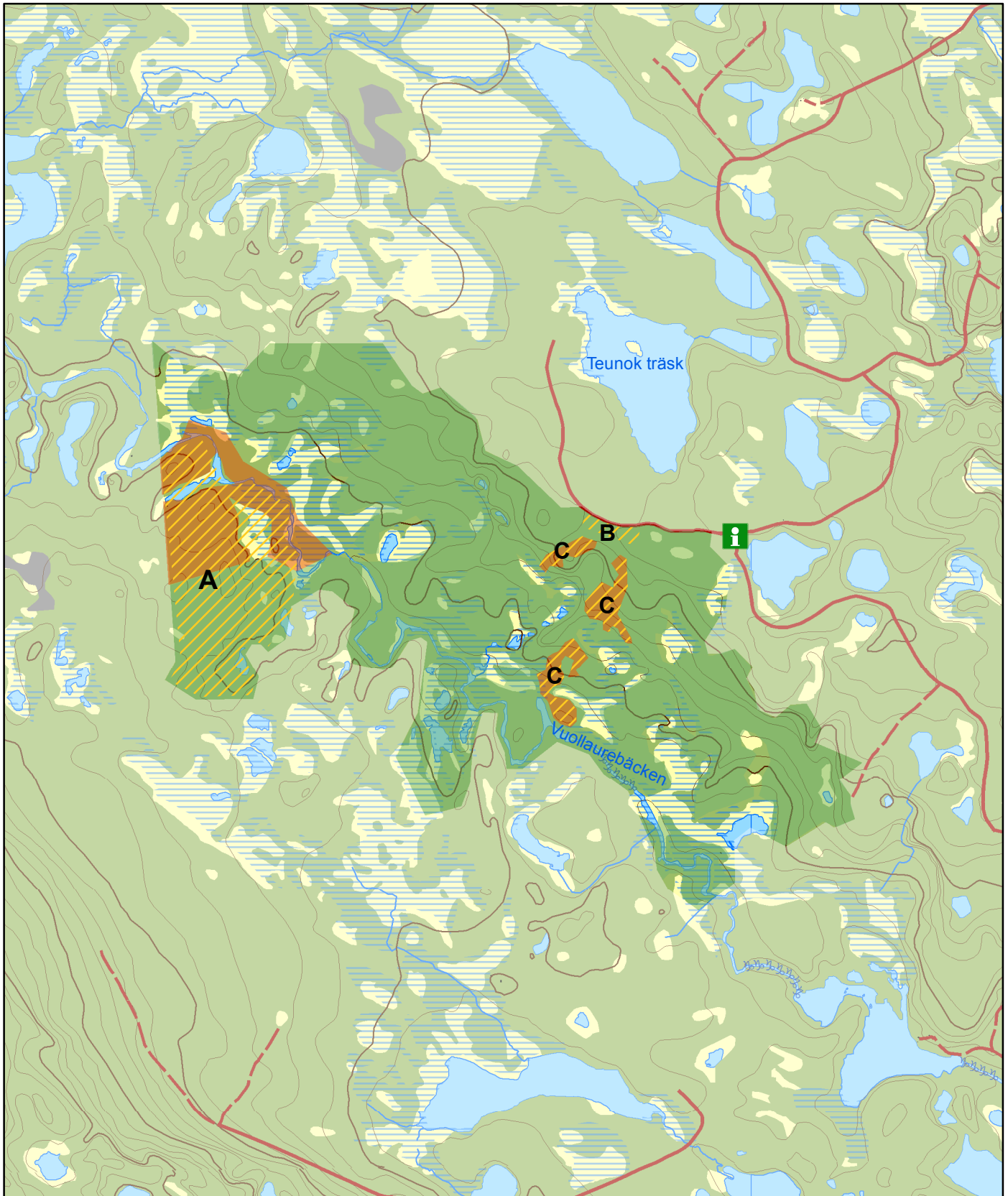
Naturreseptatet Teunok

Skogliga funktionsklasser samt skötselområden och information

Länsstyrelsen
Norrbotten

Area ca 435 ha

Skala 1:26 078

© Länsstyrelsen Norrbotten och © Lantmäteriet

Förslag till informationsplats

Skötselområde

Utvecklingsmark

Värdekäma

0 0,5 1 1,5 2 2,5 Kilometer

